

NOTAT

Til

Kopi

Fra

Lene Moth

Emne

Referat Kystvandrådsmøde Ringkøbing Fjord 15.09.2023

Sagsbehandler

Lene Moth

Direkte telefon

99 74 13 54

Dato

18. september 2023

Sagsnummer

22-009386

Deltagere:

Kystvandrådet:

Thomas Jensen, Bæredygtig Landbrug
Lars Brinch Thygesen, Danmarks Sportsfiskerforbund
Villy Juul Larsen, Familielandbruget Vestjylland, Sagro
Niels Møller Nielsen, Herning Vand
Lars Høgh Jensen, Herning-Ikast Landboforening
Arne Mogensen, Ringkøbing- og Stadil Fjordes Fritidsfiskerforening
Søren Larsen, Skjern Å Sammenslutningen
HC Tylvad, Vestjysk Landboforening
Henrik Nissen, Ringkøbing-Skjern Forsyning

Afbud:

Morten Graversgaard, Aarhus Universitet
Tage Madsen, Danmarks Naturfredningsforening
Marianne Linnemann, Dansk Ornitologisk Forening
Jakob Bergmann, Danmarks Jægerforbund
Thomas Rahbek Sloth, Sydvestjysk Fiskeriforening

Kommuner

Ringkøbing-Skjern Kommune (sekretariatskommune)
Ole Nyholm Knudsen,
Ivan Thesbjerg
Herning Kommune
Jens Bernhard Knudsen
Dan Overgaard
Ikast-Brande Kommune
Asger Jensen
Varde Kommune
Jan Pedersen

Afbud:

Claus Brink, Varde Kommune

Koordinationsgruppe

Lene Moth, Ringkøbing-Skjern Kommune/vestjysk
Flemming Gertz, Seges
Helle Borum, vestjysk

Ekspertes

Joao G Ferreira, Longline
Léonard Bernard-Jannin, Longline
Morten Holtegaard, Marine Science Consulting

Dagsorden

1. Velkomst v. Ole Nyholm Knudsen
2. Oplæg v. Henning Yde, slusen i Hvide Sande
 - a. Drift af slusen med ind- og udslusning af vand og de forskellige hensyn der skal tages
3. Scenarier vedr. hævet vandstand i fjorden v. Morten Holtegaard, Marine Science Consulting.
 - a. Konsekvenser og muligheder ved en vandstand på 0,5 m, dvs. +0,25 m i forhold til i dag
 - b. Diskussion
4. Joao G Ferreira and Léonard Bernard-Jannin, Longline.
 - a. SWAT-model – status og foreløbige resultater
 - b. Fjordmodellen - - status og foreløbige resultater
5. Indspil fra teknikergruppe vedr. mulige projektområder, Lene Moth
6. Kommende møder og det videre forløb

Ad 1

ONK bød velkommen til kystvandrådet og eksperterne og gav derefter ordet til Henning Yde fra Hvide Sande Havn.

Ad 2

Henning Yde oplæg kan ses i vedhæftede slides.

Der er krav om en salinitet på 12-14 promille i sommerhalvåret, hvorfor der er fokus på at øge den indslusede mængde vand fra Vesterhavet forår og sommer. Efterår og vinter er der større fokus på at lukke vand ud pga. de store afstrømninger fra land og generelt højere vandstande i Vesterhavet. Generelt må saliniteten dog ikke falde under 6 promille i et vægtet gennemsnit over hele året og vandstanden skal holdes mellem 0- +0,25 m DVR90.

Der må kun lukkes vand ind i sommerhalvåret, når det blæser mindst 8-9 m/sek. for at sikre en god opblanding. I praksis lukkes der vand ind op til 1 dag før en forventet blæsende periode.

Af sikkerhedsmæssige hensyn må der max være en vandspejlsforskelle mellem fjord og hav på 1 m når der lukkes vand ind, når alle 14 porte er åbne. Det svarer til, at der lukkes 1600 m³/sek. gennem slusen.

Slusen er lukket når der er reparationer, ved dårligt vejr, tåge og når der er besejlinger eller oprensninger i indløbet til havnen.

Der er besejling ca. 1 gang om ugen af store fartøjer der ligeledes kræver lukning af slusen.

Spg: Hvor hurtigt kan vandet sænkes i fjorden?

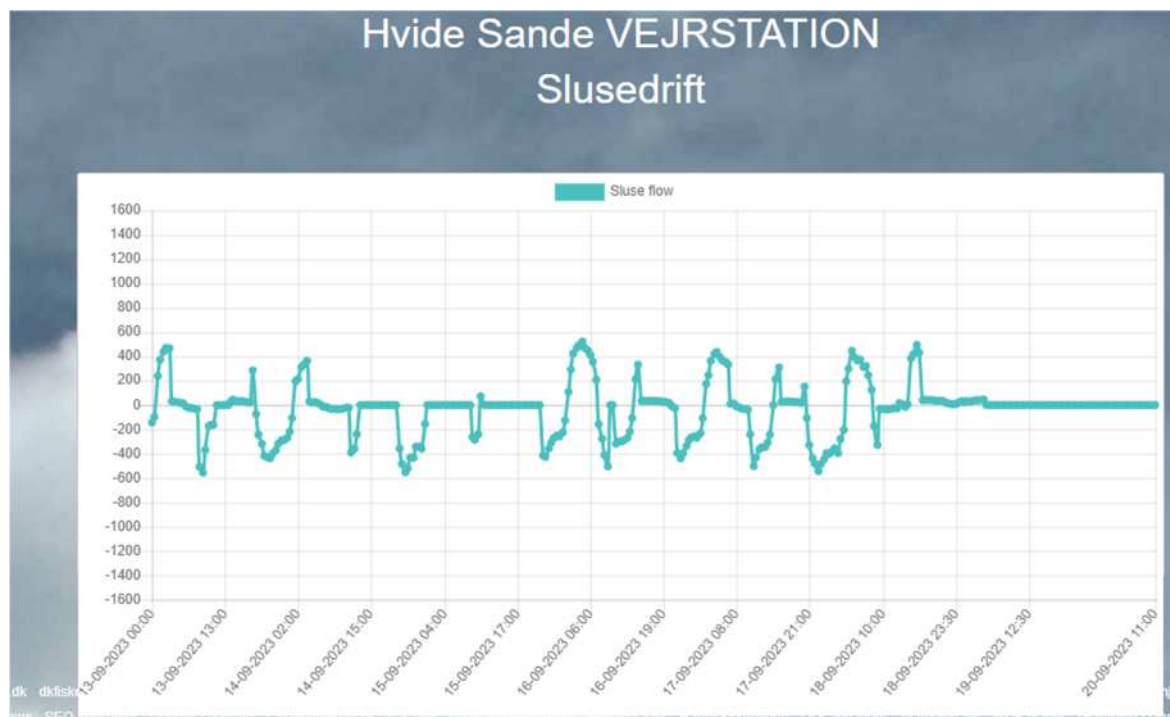
Svar: Det kan sænkes med ca. 10 cm pr døgn

Spg: Der åbnes i øjeblikket en gang i døgn ved neutral vandstand (for at forbedre fiskepassage), kan det øges og er det teknisk muligt?

Svar: Det vil teknisk set ikke være noget problem, men det er et spørgsmål som må stiles til Kystdirektoratet, da det ikke er indeholdt i den aftale der er lavet med Kystdirektoratet.

Spg: Hvorfor lukkede man store vandmængder ind i fjorden kl. 03.00 d. 14-9-2023 og ligeledes dagen før? Der var vindstille og det forårsager fiskedød i garnene.

Svar: det må være fordi, der har været udsigt til blæst.

Figur 1. Toppene viser vand lukket ind i fjorden.

Ad 3

Morten Holtegaards præsentation kan ses i vedhæftede slides. Slusemodellen er ved at kalibreret færdig i forhold til målinger/ data. HY kunne supplere med relevante informationer som kan supplere modellen. MH viste et foreløbigt scenarie, hvor vandstanden er hævet til +0,50 m DVR90 i fjorden. Der blev udtrykt bekymring vedr. en vandstandsstigning til 0,50 m DVR90 dels af hensyn til bebyggelse, men også af hensyn til beskyttede naturområder som Tipperne. Vadefuglene vil fx blive ramt så de ikke kan gå på vaderne i specifikke tidsperioder. Preben Clausen fra Aarhus Universitet er behjælpelig i forhold til, at få præciseret tidspunkter på året hvor der af hensyn til fugle ikke må ske vandstandshævning på vaderne ved Tipperne.

Dette scenarie med +50 cm må efter en snak i kystvandrådet anses som usandsynligt, men en mindre vandstandshævning vil øge kapaciteten af slusen i forhold til at holde salinitet mere stabil.

Spg: Kunne man forestille sig, at lægge et rør fra Vesterhavet igennem klitten i den sydlige og nordlige ende af fjorden (Nymindegab og Søndervig) for at supplere med saltvand og opnå en bedre fordeling?

Svar: Det er i princippet det der kigges på med en pumpeløsning. Om det vil være økonomisk rentabelt er måske tvivlsomt, og det vil være langt nemmere og billigere at lave pumpeløsningen ved Hvide Sande fordi man så kun skal pumpe over eller gennem slusen.

Ad 4

Joao G Ferreira og Léonard Bernard-Jannin fra Longline præsenterede de foreløbige resultater fra oplandsmodellen (SWAT+) og fjordmodellen – se vedhæftede slide. De modellerede afstrømningstal i SWAT-modellen stemmer fint overens med de observerede data på vandføring og kvælstofkoncentrationer, dvs. modellen må anses som retvisende.

Det blev diskuteret, at fjorden er såkaldt "topdown-kontrolleret" dvs. muslingernes filtration minimerer planktonalgekoncentrationen. Eutrofieringen udtrykkes derfor i form af mængden af søsalat, fedtemøg, algebelægninger på havgræsserne. Preben Clausen fra Aarhus Universitet, har siden 2017 registreret epifytbevoksningen (trådalger på havgræsser) på udvalgte transekter (stationer) og

har udviklet et indeks fra 0-4 i forhold til graden af bevoksning. Det er vigtig information eftersom registrering af epifytter ikke indgår i miljøstyrelsens overvågning.

TJ bemærkede at han ikke mener det ikke er den rigtige måde at måle på, da det er vandramme-direktivet at der skal måles ud fra.

Svar: Kystvandradsarbejdet giver os en mulighed for at påpege de lokale problemstillinger der er i Ringkøbing Fjord, Derfor er et aspekt som epifyt-bevoksning trukket frem da det er en bedre indikator for næringsstof-påvirkning end klorofyl.

TJ påpegede overfor forskerne, at det er en fejl at der kun beregnes, men at der skal måles for at vi ved hvad der er problemet, ellers kan vi ikke vide hvordan problemet skal løses.

Svar: Modellerne sættes op på baggrund af målte data, derfor har det også taget tid at kalibrere modellerne så de stemmer overens med de målte data – se fig. 1 nedenfor

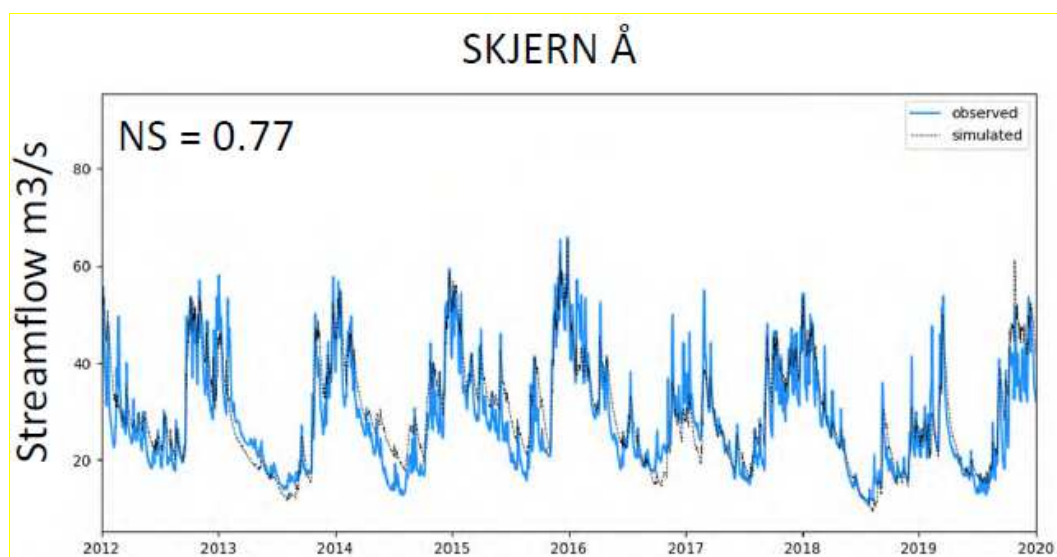

Fig 1. Målt vandføring (blå) og modelleret vandføring (sort) i Skjern Å. Figur fra Longlines præsentation.

Når modellerne er kalibreret kan de anvendes til at lave scenarier for muligheder fremover og hvad det f.eks. betyder at lede al spildevandet udenom fjorden, eller omlægge en given %-del af oplandet til græs eller vådområder.

Kystvandrådet blev bedt om input til verificering af den opdeling af fjorden i bokse til den økologiske modellering, og som også var sendt med dagsorden ud. Evt. input skal være Lene i hænde **senest d. 26. september kl. 12.**

Eneste kommentar til inddeling var, angående hvis der skal arbejdes videre med et scenarie med to rør i den nordlige og sydlige ende af fjorden kan det betyde at der skal revideres lidt inddelingen i den sydlige ende. Der vil evt. blive eftersendt i forhold til fiskeri.

Ad 5

Grundet det fremskredne tidspunkt udsættes dette punkt til næste møde, Der blev fremsat ønske om at der skal afsættes mere tid til de kommende møder. Det er taget til efterretning.

Ad 6

Det næste møde er planlagt allerede til d. 6. oktober og det vurderes umiddelbart, at være for tidligt i forhold til det arbejde der pågår. Næste fastlagte møde derefter er **d. 27. oktober 2023**. Der udsendes en udvidet mødeindkaldelse snarest.